

**BEKNOPTE INVENTARIS VAN DE NALATENSCHAP VAN
HELMUTH PLESSNER**

AANWEZIG IN DE UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK GRONINGEN

1. Map met stukken en brieven betreffende plannen voor internationale samenwerking van Duitse wetenschapsmensen, uit Duitsland uitgeweken. Nederland, vanaf 1934. Brieven van o.a. Baumgarten, Binswanger, Pos.
2. Varia 1940-1950. Familiebrieven (over Utrecht e.d.), ms. radiolezing 1950, andere fragmenten van lezingen e.d.
3. Varia 1945-1950: Duits ms. 'Levensfilosofie en phaenomenologie' (1949), Psychiatrisch-psychologische Studieraad.
4. Onderzoeksrapporten, gegevens betreffende de Universiteit van Keulen ca. 1931; uitkomsten van Nederlands onderzoek naar fabriekspersoneel (1943) en onderzoek aangaande privaat-docenten, Sociologisch Instituut van R.U. Groningen.
5. Teksten (geschreven en getypt) van verscheidene kleinere studies en opstellen uit de Keulse en vroege Nederlandse periode.
6. Stukken betreffende het Sociologisch Instituut van de R.U. Groningen; o.a. verslag van de werkzaamheden 1938-1945, krantenknipsels m.b.t. de opening (begin 1938), correspondentie betreffende onderzoek, studieprogramma's e.d.
7. Varia uit de Nederlandse periode na 1945: betreffende hoogleraarsbenoeming wijsbegeerte, Instituut van Lichamelijke Opvoeding te Groningen, notities lezingen, o.a. over de geestelijke achtergrond van de Tweede Wereldoorlog.
8. Knipsels betreffende Groningse werkzaamheden (oratie, lezingen) en diverse andere knipsels. Tekst van een lezing in 1946.
9. Correspondentie en andere stukken m.b.t. de Europese beweging. Genootschap 'De Lage Landen', Europese Federatieve Beweging, Comité voor Actieve Democratie, Europese Actie (Commissie voor het Duitse vraagstuk). Stukken betreffende heet Instituut voor Volkenpsychologie, Nederlands Genootschap voor Internationale Zaken. Tekst van lezingen gehouden voor enkele bovengenoemde verenigingen, tekst van een pre-advies betreffende het Duitse vraagstuk. Conferentie over Duitsland in Bergen.
10. Tekst in het Nederlands en het Duits van een studie 'Vernieuwing der Universiteit'. Allerlei losse aantekeningen.
11. Knipsels betreffende o.a. het Duitse Philosophen-Kongress in Mainz 1948, lezingen in Duitsland voor en na W.O. II.
12. 1-2. Stukken betreffende de Bräuer-rechtszaak 1943-1944. Map over de affaire-Hartenbach 1935-1936.
13. Bescheiden betreffende de erepromotie 24 juni 1964.

14. Materiaal voor sollicitaties; levensloop, lijsten van publicaties, 'Gutachten', kritieken.
15. Privé-brieven aan H.P. van zijn moeder 1939-1941, geschreven vanuit Wiesbaden naar Groningen.
16. Correspondentie met Nederlandse universiteiten betreffende de enquête over privaat-docenten.
17. Materiaal betreffende het tiende Internationale Filosofisch Congres, Amsterdam 1948; circulaires, brieven e.d. Enkele brieven betreffende de feestbundel-Pos.
18. Gelukwensen bij de benoeming tot rector van de Georgia Augusta Universiteit in Göttingen, 1960. Stukken betreffende acties tegen deze benoeming (advertentie).
19. Gasthoogleraarschap New York, 1962-1963: correspondentie over zakelijke aangelegenheden, aanstelling, belastingen, e.d. Brieven gasthoogleraarschap New School for Social Research, New York 1962, betreffende belastingen in de VS.
20. Map met gelukstelegrammen en -wensen in verband met vijfenzeventigste verjaardag, 4.9.1967.
21. 'Gedenkblätter und Impressionen aus einem Stück philos.-soziologischer Geschichte Göttingens'. Autobiografieën en bijdragen van medewerkers van het Sociologisch Instituut te Göttingen.
22. Krantenknipsels, o.a. uit de Frankfurter Zeitung, over allerlei onderwerpen.
23. Knipsels betreffende Plessners werk: verslagen van lezingen, boekrecensies en -aankondigingen. Diverse andere knipsels, over de Duitse universiteiten, de Göttinger universiteit, lezingen van anderen.
24. Recensies over de *Philosophischer Anzeiger*, 1925- (red. HP).
25. Studies gewijd of opgedragen aan HP (overdrukken, typescripts) ter gelegenheid van verjaardagen e.d.
26. Bescheiden betreffende verkoop van huis, 1962.
27. Correspondentie betreffende de Werner Reimers-Stiftung.
28. Correspondentie betreffende de schilderijen van Max Beckmann (jaren 50); map diverse Duitse correspondentie (gelukwensen, bedankbrieven, e.d.), jaren 50.
29. Correspondentie met Josef König.
30. Correspondentie met Arnold Metzger (fotokopieën).
31. Vertaling in het Engels van hoofdstuk 1 van ? door John Martin Leigh.
32. Knipsels: besprekingen van *Die Einheit der Sinne* (1923).

33. Knipsels: besprekingen van *Grenzen der Gemeinschaft* (1924). Bevat ook enkele kaarten en brieven, o.a. van Th. Litt.
34. Knipsels en brieven: besprekingen van en reacties op *Die Stufen des Organischen und der Mensch* (1928). Brieven van o.a. Brentano, Buytendijk, Driesch, Litt, Misch, Aloys Müller.
35. Knipsels en correspondentie betreffende *Das Schicksal deutschen Geistes ...* (1935); brieven van o. a. Hans Kohn, E. Vermeil, Liebert, Litt.
36. Knipsels, overdrukken en brieven betr. *Lachen und Weinen* (1941) en (1950²); brieven van Jaspers, Litt, Pos.
37. Knipsels betreffenden Herbert Schöffler, *Der Witz der deutschen Stämme* (hrsg. v. HP, 1955).
38. Knipsels en overdrukken: besprekingen van *Wesen und Wirklichkeit des Menschen. Festschrift für HP'* (1957).
39. Knipsels en overdrukken: besprekingen van *Die verspätete Nation'*(1959).
40. Knipsels betreffende diverse werken, o.a. 'Macht und menschliche Natur' (1931), en lezingen.
41. Diverse aantekeningen, ontwerpen voor studies en lezingen, meest in hs., van 1918 tot 1951.
42. Typescript van een lezing: 'Wiedergeburt der Form im technischen Zeitalter' (1932).
43. Typescript 'Ueber die Rätselhaftigkeit der Philosophie' (ca. 1942?); niet gepubliceerd.
44. Hs. en typescript van 'Das Problem des deutschen Volkscharakters'; lezing (?), niet gedateerd.
45. Gedrukte versie in diverse exemplaren van 'Probleme einer Anthropologie der Erkenntnis', van voor 1951.
46. Hs. en typescript van een voordracht in het kader van een Universitätswoche, niet gedateerd, mogelijk incompleet.
47. Typescript (3 ex.) van 'Moderner Wissenschaftsbegriff und philosophische Tradition', verschenen in *Universitas* 11 (1956).
48. Hs. en typescript van *Die verspätete Nation*, betr. wijzigingen, aanvullingen e.d. Knipsels van besprekingen, 1959.
49. Transcriptie van het college 'Philosophische Anthropologie', zomersemester 1961 (2 ex.).
50. Hs., typescripts en drukproeven van Vorwort en Nachtrag voor *Die Stufen des Organischen*, 2. erw. Aufl., 1964.
51. Drukproef (4 ex.) van 'Der Mensch im Spiel', Vortrag Freiburg 1966. Verschenen in *Das Spiel Wirklichkeit und Methode*, 1967. Drukproef van *Die Frage nach der Condition humana*, Pfullingen, Neske, 1964, Opuscula 14.

- Tyescrypt van 'Wirkungen des Sports'. Tyescrypt van een radiolezing 'Moderne Malerei und moderne Gesellschaft', 10.10.1965, Süddeutscher Rundfunk. Tyescrypt van 'Asemissen, Einführung zum Kasseler Vortrag', 1963?
52. Tyescrypt (2 ex.) van 'Immer noch philosophische Anthropologie?' Tyescrypt van 'Wie muss der deutsche Nation-Begriff heute aussehen?', tekst voor een lezing in Loccum, 23.6.1966, gedrukt in *Merkur* 21 (1967). Hs., tyescrypt en gedrukte versie van 'Zur Frage der Vergleichbarkeit tierischen und menschlichen Verhaltens', verschenen in *Der Nervenarzt* 36 (1965). Tyescrypt van 'Ungeseelige Geselligkeit', in *Festschrift für Gerh. Leibholz*. Tyescrypt van 'Spiel und Sport'. Tyescrypt van 'Die ersten zehn Jahre Soziologie in Göttingen', bestemd voor een in Göttingen geplande feestbundel die niet verscheen (1966).
  53. Collegedictaat 'Philosophie des Organischen', 1967-1968.
  54. Tekst in hs. en tyescrypt van 'Die Musikalisierung der Sinne'. Een versie getypt in een grotere letter voor lezing. Verschenen in *Merkur* 26 (1972).
  55. Tyescrypt (2 ex.) van 'Zur Anthropologie der Sprache', verschenen in *Philosophia Naturalis* 15 (1975). Met aantekeningen in hs.
  56. Vertalingen in het Engels en Italiaans van diverse teksten.
  57. Hs., tyescrypts, drukproeven en overdrukken van bijdragen aan *Evangelisches Kirchenlexikon*, *Religion in Geschichte und Gegenwart*, *Philosophia* (1937) en *Winkler Prins* (1948).
  58. Tyescrypt in verschillende versies van de voordracht 'Ueber Hermeneutik nichtsprachlichen Ausdrucks', gehoduen op 8. deutscher Kongress für Philosophie, oktober 1966. Enkele brieven, samenvattingen en voordrachten.
  59. Tyescrypt van radiolezing 'Gedanken zur Zeit', 13.10.1949. Tyescrypt en gedrukte versie van 'Zur Weltraumrakete', verschenen in *Tagespiegel* 25.12.1957.
  60. Tyescrypt in verschillende versies van 'Homo absconditus', verschenen in *Merkur* 23 (1969). Tyescrypt (2 ex.) van 'Totale Reflexion zum Tode Adornos'.
  61. Materiaal betreffende de Study Group on Foundations of Cultural Unity (1965). Correspondentie met Marjorie Grene (1965-1966). Tyescrypt van 'Ungesellige Geselligkeit' (zie ook nr. 52).
  62. Knipsels: boekbesprekingen van allerlei publicaties, gerecenseerd door HP.
  63. Materiaal betreffende bijdragen aan *Handwörterbuch für Sozialwissenschaften*, Stuttgart etc. 1953. Artikelen over Scheler, Spengler, Spiel.
  64. Hs. en tyescrypt van collegedictaat 'Körper, Seele, Geist', wintersemester 1957-1958.

65. Hs. en typescript van 'Thesen zu dem Vortrag über den Begriff der menschlichen Arbeit'.
66. Hs. (drie versies) en typescript (2 ex.) van 'Ein Newton des Grashalms', verschenen in *Argumentationen. Festschrift J. König*, Göttingen 1964.
67. Hs. en typescript (twee versies) van 'Der Mensch als Lebewesen. A. Portman zum 70. Geburtstag', verschenen in *Merkur* 21 (1967).
68. Materiaal betreffende colleges, o.a. 'Soziologie und Sozialphilosophie des Wissens' (1969), 'Hegel', 'Marx'.
69. Hs. en typescript van rectoraatsrede (1961).
70. Typescript (Duitse versie) van 'Sinnlichkeit und Verstand', verschenen als 'Sensibilité et raison' in *Recherches philosophiques*, 1936-1937.
71. Hs. van 'Das Theorem der menschlichen Selbstentfremdung'.
72. Gedeelten van het hs. van 'Selbstdarstellung', verschenen in *Philosophie in Selbstdarstellungen I*, Hamburg 1975. Fotokopie van Sal. Maimon, 'Die philosophischen Sprachverwirrung'.
73. Hs. en typescript (2 ex.) van 'Die Aussagewert einer philosophischen Anthropologie', verschenen in *Wirklichkeit und Reflexion. Festschrift W. Schulz*, Pfullingen 1973.
74. Hs. en typescript versies van voordracht in Salzburg over filosofische antropologie; materiaal m.b.t. het probleem van de zelfvervreemding.
75. Aantekeningen voor lezingen over 'Grenzen der Verhaltensforschung', gehouden in Mainz, 27.10.1972 en Aarau 8.3.1972.
76. Typescript en drukproef van 'Selbstenfremdung, ein anthropologische Theorem', verschenen in *Philosophische Perspektiven* Bd. 1 (1969).
77. Typescript van 'Trieb und Leidenschaft', in twee versies, verschenen in *Merkur* 25 (1971). Materiaal over gedragstheorie.
78. Typescript van colleges in zomersemester 1956: 'Zur Geschichte der Anthropologie'.
79. Bescheiden betr. het *Lexikon der Philosophie* (Neubearb. der *Enciclopedia filosofica*, 1963-1968. Brieven van o. a. Helmut Kuhn.
80. Hs. 'Die Frage nach der Conditio humana', verschenen in *Propyläen Weltgeschichte* Bd. 1, (1961).
81. Typescript van 'F.J.J. Buytendijk über den Schmerz', vertaling in het Duits door HP (Bern 1948).
82. leeg nummer
83. leeg nummer
84. leeg nummer
85. leeg nummer

86. Hs. en typescript van 'Holland und die Philosophie', *Gids* van juni 1952: HP: 'Nederland en de wijsbegeerte'. Hs. en typescript van 'Ungesellige Geselligkeit' (zie ook nrs. 52 en 61). Hs. beginnend 'Die Frage, wie der deutsche Nationbegriff heute aussehen muss ...'. Hs. en drukproef van 'Das Problem der Unmenschlichkeit', in: Andreas Feitner e.a., *Wirklichkeit und Mass des Menschen*, München-Basel, 1967 (lezing in Biberach 1966). Typescript van 'Die Legende von den zwanziger Jahren', verschenen in Festschrift für Rudolf Smend, 1962. Tweede versie, voor een lezing gebruikt.
87. Hs., typescript en drukproef van 'Ueber die Menschenverachtung'. Rede, gehalten aus Anlass der feierlichen Immatrikulation am 22. November 1952 in der Aula der Universität Göttingen. Verschenen in *Offener Horizont. Festschrift Karl Jaspers*, 1953.
88. Hs. en typescript (2 ex.) van 'In welchem Sinne gibt es eine gesellschaftliche Entwicklung?' Akademische voordracht wintersemester 1957-1958, 5.2.1958.
89. Hs., typescript en drukproef van 'Husserl in Göttingen', voordracht Göttingen 5.7.1959. Enkele knipsels met fot.
90. Typescript van redes uit de rectoraats- en dekanaatstijd. Knipsels met foto's. Dies Academicus 19.2.1958.
91. Hs. en typescript (2 ex.) van de rectoraatsrede van 7 mei 1960: 'Das Problem der Oeffentlichkeit und die Idee der Entfremdung', verschenen in *Göttinger Universitätsreden*, Göttingen 1960. Hs. en typescript van een toespraak bij de inschrijving 1960. Knipsels met foto's. Uittreksel uit de rectoraatsrede 'Der romantische Irrtum von der Selbstentfremdung', in *Stuttgarter Zeitung* 18.6.1960.
92. Hss. van colleges in Zürich: Sozialphilosophie, 1964-1965; Aesthetik, 1965, Seinar Phänomenologie des Geistes.
93. Knipsels en overdrukken van recensies *Zwischen Philosophie und Gesellschaft*, Bern 1953.
94. Typescript (3 ex.) van 'Husserl in Göttingen', bijdrage voor *Em. Husserl 1859-1959*, La Haye 1959 (zie ook nr. 89).
95. Typescript van een radiolezing voor de Westdeutsche Rundfunk, 23.12.1966, getiteld 'Diesseits der Utopie'.
96. Hs. en typescript van 'Die anthropologische Bestimmung des Verhältnisses zwischen Natur und Geschichte' (unter teilw. Verwendung des Aufsatzes 'Mit andern Augen'), voordracht in Alpbach, 1950.
97. Typescript en drukproef van '(Offene) Problemgeschichte', verschenen in het Festschrift voor Nicolai Hartmann, 1952.
98. Hs. en typescript van lezing voor radio Rias, 'Soziales Verhalten von Mensch und Tier', 1953. Typescript en hs. versie van 'Die allgemeine Bedeutung des Normativen in der Lebensbewältigung', Rias-lezing, 1955.

99. Hs. en typescript van twee radiolezingen: 'Soziologie der Bildung', Rias 14.9.1958, 'Zur Soziologie der Bildungsideen', Rias 16.10.1958. Literatuurlijst over het thema.
100. Typescript van de teksten: 'Die unpolitische Haltung des deutschen Bürgertums' (2 ex.); nadere uitwerking van hetzelfde (3 ex.), gedateerd 18.11.1954; 'Die Heilung des deutschen Selbstbewusstseins ...', Historikertagung-Reinhardswaldschule; 'Das Problem des deutschen Volkscharakters'; 'Analyse des deutschen Selbstbewusstseins'; R. Grathoff, 'Wo liegt denn die Gefahr?', 8.2.1960; hs. van 'Die politische Haltung'.
101. Typescript (5 ex.) van 'Die ideologische Anfälligkeit der Wissenschaftler'. Thesen zu einem Vortrag. Kongress f.d. Freiheit der Kultur 'Wissenschaft und Freiheit', Berlin 1954.
102. Hs. en typescript (2 ex.) van 'Technik und Gesellschaft'. Voordracht Hessischer Rundfunk, 1955. Knipsel: HP, 'Die Technik und die Gesellschaft der Zukunft', *Stuttgarter Zeitung* 4.2.1956.
103. Typescript van de openingstoespraak op het Bremer Philosophenkongress, 1.10.1950; idem voor het vijfde Deutsche Philosophenkongress 27-31.10.1957, Marburg. Knipsel m.b.t. het Bremer congres, met foto's.
104. Hs. en typescript (2 ex.) van 'Dialektischer Materialismus und soziale Wirklichkeit', Vortrag Gütersloh, februari 1960. Twee knipsels.
105. Typescript (3 ex.) van 'Die heutige Stellung des Gelehrten und Forschers', lezing voor de Ausspracheabend des Wissenschaftlich-Parlamentarischen Arbeitskreises der Deutschen Forschungsgemeinschaft in Bad Godesberg, juli 1959. Enkele knipsels.
106. Typescripts van verschillende versies van 'Soziale Rolle und menschliche Natur', lezing in de Vortragszyklus Wintersemester 1959-1960 in het Schweizerisches Institut für Auslandsforschung. Een uitgebreide versie verscheen in *Erkenntnis und Verantwortung Festschrift Th. Litt*, Düsseldorf 1961. Knipsels m.b.t. deze en andere lezingen in de cyclus.
107. Hs., typescript (3 ex.) en radiolezing 'Der Weg der Soziologie in Deutschland', lezing voor de Hessischer Rundfunk 7.7.1959. Ook als Presidialadresse z. 50. Jubiläum d. Deutschen Gesellschaft für Soziologie, Beling 1959 en afgedrukt in *Merkur* 14 (1960).
108. Typescript (2 ex.) van 'Möglichkeiten der Hochschulreform', Vortrag 13.5.1959 beim Forschungsrat des Landes Hessen, Wiesbaden. Met 'Gliederungsskizze'; stellingen m.b.t. hetzelfde onderwerp (typescript, 3 ex.); typescript van een titelloze tekst over wetenschap; notities in hs.; knipsels over de discussies.
109. Typescript (2 ex.) en gedrukte versie van 'Wissenschaft und moderne Gesellschaft', voordracht voor de Forstliche Hochschulwoche in Hann, 7.9.1960, en voor de Kulturtagung d. S.P.W. in Wiesbaden, 28.10.1960. Afgedrukt in *Allgemeine Forstzeitschrift* 16 (1961) nr. 7, 18.

110. Hs. en typescript (2 ex.) van 'Volkshochschule und Universität', Vortrag V.H.S. Oldenburg/Delmenhorst, september 1961.
111. hs. en typescript (2 ex.) van voorwoord voor Löwith-Festschrift. Twee korte teksten: 'Der Hermeneutik ...' en 'Der Mensch u. seine Arbeit' (31.5.1966).
112. Correspondentie betr. de *Philosophische Anzeiger* van Fa. Cohen, Bonn met HP, 1923-1930. Map met varia, o.a. artikel van Croce met Duitse vertaling.
113. vervolg 112
114. vervolg 112 en 113
115. Collegedictaten (vanaf 1936) over wijsgerige antropologie, Griekse filosofie, van colleges gehouden in Groningen.
116. Typescript van 'Elemente der Metaphysik'. Collegedictaat wintersemester 1931-1932, gemaakt door Bertram Radermacher.
117. Typescript van 'Untersuchungen zu einer Kritik der philosophischen Urteilskraft', Habilitationsschrift 1920. Enige complete exemplaren van deze tekst, voor het eerst gepubliceerd in *Gesammelte Schriften* 2, 7-321.
118. Hs., typescript en gedrukte versie van 'Akademisches Prestige und Ansehen der Wissenschaft', onder de titel 'Was gibt der Professor heute? Akadem. Prestige ...' verschenen in *Deutsche Zeitung*, 13.7.1957, onder de titel 'Das Prestige des akademischen Standes' in *Aachener Prisma* 6 (1958), Heft 3.
119. Correspondentie en diverse stukken betr. de Stiftung Volkswagenwerk, Hannover, ca. 1964-1965.
120. Krantenknipsels en overdrukken van vroege artikelen en bijdragen, vanaf 1915. Enkele stukken in hs., o.a. van 'Zur Kunstausstellung 1915 in Wiesbaden' in *Rheinische Volkszeitung*, 8.12.1915.
121. leeg.
122. leeg.
123. leeg.
124. leeg.
125. Officiële stukken en correspondentie betr. benoemingen als lid van wetenschappelijke instellingen en materiaal betr. organisaties, zoals KNAW, Göttinger Akad. d. Wissensch., Lessing-Akademi, Naumann-Stiftung, Deutscher Sportbund, Universitätsbund Göttingen, Vereinigung deutscher Wissenschaftler. Materiaal betr. Gymnasium in Wiesbaden, Volkshochschule Göttingen, etc.
126. Correspondentie m.b.t. bijdragen aan tijdschriften, feestbundels, lexica, e.d. Vanaf ca. 1950. A-J.
127. vervolg: K-Z.
128. Bescheiden betr. de Werner-Reimers-Stiftung: correspondentie (o.a. met Coing en Müller), vergaderstukken, etc.

129. Materiaal betr. de Deutscher Gesellschaft für Soziologie: vergaderstukken, correspondentie, congresstukken, knipsels, e.d., 1950-1960.
130. Correspondentie betr. bijdragen aan publicaties, met uitgeverijen, betr. voordrachten e.d., ca. 1924-1950. A-G.
131. vervolg: H-N.
132. vervolg: O-Z.
133. Bescheiden betr. de Hofgeismarer Kreis: vergaderstukken, rapporten, correspondentie e.d. (ca. 1952-1959).
134. Correspondentie m.b.t. de *Philosophische Anzeiger*, 1924-1930.
135. Correspondentie, Nederlands tot 1951. Brieven van Nederlandse collega's e.d.
136. Correspondentie *Philosophische Anzeiger*, jaren 20: A-J.
137. vervolg: S-Z.
138. 'Gutachten' over afzonderlijke personen, A-Z, periode na 1951.
139. Stukken betr. de universiteit van Göttingen. Bestuurszaken, e.d. Philosophische Fakultät; Rechts- und Staatswiss. Fakultät; Rectoraat Göttingen; Kultusministerium Hannover; Kuratorium Göttingen; leerstoel Leiden; Berufungsverhandlung Hamburg, Bonn, Berlin, Amsterdam.
140. Ambtelijke stukken m.b.t. de emigratieperiode (1934-1950). Aanstelling R.U. Groningen; faculteitsstukken; Instituut voor Lichamelijke Opvoeding. Materiaal betr. de periode voor 1934: Universiteit Keulen, e.d. 1921 e.v. Brieven n.a.v. benoeming R.U. Groningen, 1946.
141. Privé-correspondentie vóór 1951.
142. vervolg.
143. vervolg.
144. Stukken betr. het Max Planck-Institut für ausländisches und internationales Privatrecht; Institut für Forschungen auf dem Gebiet des Bildungswesens, 1961.
145. Stukken en correspondentie betr. Sitzungen, Kommissionen en Senat der Deutsche Forschungsgemeinschaft, 1957-1962.